

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/60/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8100899471
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8100899471.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochta a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcov: Xa. A. K., rod. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/X, XXX XX R., Xb. N. R., rod. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/XX, XXX XX R., Xc. V. E., nar. XX.XX.O., bytom N. O./XX O. XX R., Xd. N. N. X., rod. E., nar. XX.XX.O., bytom Y. O./XX, O. XX R., Xe. V. E., nar. XX.XX.O., bytom N. XX, O. XX R., Xa. Z. R., nar. XX.XX.O., bytom W. 1, O. XX R., Xb. N. R., rod. R., nar. XX.XX.O., bytom B. č. XX, O. XX R., Xc. A. E., rod. R., nar. XX.XX.O., bytom K. č. 3, XXX XX R., Xd. Q. N., rod. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. X. L. XX/B, E. (AR), L., 3. N. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. č. XXX, XXX XX, 4. B. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom R., G. XXX/X, XXX XX, Xa. N. S., rod. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXX/X, XXX XX R., Xb. Q. K. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/X, XXX XX R., Xa. N. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. C. XX, XXX XX I., Xb. N. V., nar. XX.XX.XXXX, XXX XX B. Y. G. č. XXX, Xc. Q. K. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. C. XX, XXX XX I., Xd. Q. L. X., nar. XX.XX.XXXX, L. XXX, XXX XX L., všetci právne zastúpení advokátskou kanceláriou AK - TARABČÁK s.r.o., so sídlom Hlavná 13, 080 01 Prešov, IČO: 36 859 109, proti žalovanému: C., A., G. J., XXX XX E., Q.: XX XXX XXX, právne zastúpeným JUDr. Ľubošom Noskovičom, advokátom so sídlom Konventná 5, 811 03 Bratislava mestská časť Staré mesto, IČO: 42 269 695 o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 8C/218/2000-604 z 25.01.2019 v spojení s opravným uznesením, č.k. 8C/218/2000-635 z 11.07.2019 takto

rozhodol:

- I. Pokračuje v konaní s právnym nástupcom žalobcu 4/, a to s B. X., rod. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom R., G. XXX/X.
- II. Potvrdzuje rozsudok v spojení s opravným uznesením v jeho napadnutej časti, t.j. okrem výroku I.
- III. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.
- IV. Žalovanému priznáva voči žalobcom nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. V záhlaví tohto rozhodnutia identifikovaným rozsudkom v spojení s opravným uznesením súd prvej inštancie rozhodol nasledovne, cit.:

„I. Návrh na prerušenie konania z a m i e t a.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť do dedičstva po neb. N. E. sumu 5.092,05 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6% ročne zo sumy 193,81 eura od 18.9.2000 do zaplataenia, vo výške 6% ročne zo sumy 1.228,46 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8% ročne zo sumy 627,36 eura od

27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 1.133,92 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 5% ročne zo sumy 566,96 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 9% ročne zo sumy 1.341,54 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť do dedičstva po neb. A. R. sumu 2.812,47 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6% ročne zo sumy 193,81 eura od 18.9.2000 do zaplattenia, vo výške 6% ročne zo sumy 654,75 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8% ročne zo sumy 622,37 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 9% ročne zo sumy 1.341,54 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni Xa. Z. R., nar. XX.X.XXXX sumu 568,65 eura s úrokom z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 143,43 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 283,48 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 5% ročne zo sumy 141,74 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni Xb. N. R., rod. R. sumu 568,65 eura s úrokom z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 143,43 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 283,48 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 5% ročne zo sumy 141,74 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

VI. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni Xc. A. E., rod. R., sumu 568,65 eura s úrokom z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 143,43 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 283,48 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 5% ročne zo sumy 141,74 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

VII. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni Xd. Q. N., rod. R., nar. XX.X.XXXX sumu 568,65 eura s úrokom z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 143,43 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 283,48 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 5% ročne zo sumy 141,74 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

VIII. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 3. rade sumu 5.092,05 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6% ročne zo sumy 193,81 eura od 18.9.2000 do zaplattenia, vo výške 6% ročne zo sumy 1.228,46 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8% ročne zo sumy 627,36 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 1.133,92 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 5% ročne zo sumy 566,96 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 9% ročne zo sumy 1.341,54 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IX. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 4. rade sumu 5.092,05 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6% ročne zo sumy 193,81 eura od 18.9.2000 do zaplattenia, vo výške 6% ročne zo sumy 1.228,46 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8% ročne zo sumy 627,36 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 1.133,92 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 5% ročne zo sumy 566,96 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 9% ročne zo sumy 1.341,54 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

X. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť do dedičstva po neb. X. X. sumu 4.664,51 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6% ročne , zo sumy 193,81 eura od 18.9.2000 do zaplattenie, vo výške 6% ročne zo sumy 1.228,46 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8% ročne zo sumy 627,36 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 1.133,92 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 5% ročne zo sumy 139,42 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 9% ročne zo sumy 1.341,54 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

XI. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 5a N. S., rod. X. sumu 212,61 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 212,61 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku

XII. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 5b Q.. K. X. sumu 212,61 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 212,61 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

XIII. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť do dedičstva po neb. K. X. sumu 5.092,05 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6% ročne , zo sumy 193,81 eura od 18.9.2000 do zaplattenie, vo výške 6% ročne zo sumy 1.228,46 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8% ročne zo sumy 627,36 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 1.133,92 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 5% ročne zo sumy 566,96 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, vo výške 9% ročne zo sumy 1.341,54 eura od 27.2.2010 do zaplattenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

XIV. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

XV. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcom v 1a. až 1e rade trovy konania v rozsahu 48,70%, o ktorých rozsahu bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

XVI. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcom v 2a a 2d. rade trovy konania v rozsahu 48,56%, o ktorých rozsahu bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

XVII. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi v 3. rade trovy konania v rozsahu 48,70%, o ktorých rozsahu bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

XVIII. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi v 4. rade trovy konania v rozsahu 48,70%, o ktorých rozsahu bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

XIX. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcom v 5a a 5b. rade trovy konania v rozsahu 48,64%, o ktorých rozsahu bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

XX. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcom v 6a až 6d. rade trovy konania v rozsahu 48,70%, o ktorých rozsahu bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku“.

2. Po citovaní ust. § 3 ods. 1, § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 132 ods. 1, ods. 2, § 451 ods. 1 ods. 2, § 456, § 517 ods. 1, ods. 2, § 563 Obč. zák., § 255 ods. 2 CSP svoje rozhodnutie vecne dôvodil tým, že predmetom sporu sú peňažné nároky žalobcov titulom užívania ich nehnuteľnosti bez právneho dôvodu žalovaným (vydanie bezdôvodného obohatenia, resp. určenie bezdôvodného obohatenia do dedičstva) s tým, že rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 13C/228/2009 z 09.12.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 18Co/95,96/2017 z 22.11.2017 bolo určené vlastnícke právo k pozemkom v prospech žalobcov, resp. bolo určené, že podiely na týchto pozemkoch patria do dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov, pričom v konaní bolo preukázané, že časť z týchto pozemkov - par. č. XXXX/X o výmere X.XXXmX - reálne užíval žalovaný, a to bez právneho dôvodu, čím sa na úkor žalobcov bezdôvodne obohatil, a preto je povinný bezdôvodné obohatenie im vydať. Pri určení jeho výšky vychádzal zo znaleckého posudku znalca Q.. S., č. XX/XXXX, vo vzťahu k záverom ktorého žalovaný kontrolné dokazovanie nenavrhol. Uznal obranu žalovaného v otázke jeho dobromyseľnosti užívania sporných pozemkov do dátumu 18.09.2000, od ktorého dátumu si žalovaný musel byť vedomí spornosti svojho vlastníctva, ak bol ochotný predmetné pozemky majetkovoprávne vyporiadať. Žalovaný bol ako vlastník týchto pozemkov zapísaný v katastri, preto mu teda patrili všetky úžitky spojené s užívaním. Ako vlastník mal právo si na týchto pozemkoch postaviť aj rôzne stavby. Nedôvodný bol potom nárok žalobcov za obdobie do 18.09.2000. Za rozhodujúcu pre priznanie úrokov z omeškania za rok 2000 považoval prvú výzvu z 18.09.2000, u ostatných rokov rozhodnutie o pripustení zmeny žaloby, ktoré bolo žalovanému doručené dňa 26.02.2010, a od nasledujúceho dňa sa žalovaný dostal do omeškania. Naproti tomu neuznal námietku žalovaného, že na nehnuteľnostiach, za užívanie ktorých je požadované vydanie bezdôvodného obohatenia, vzniklo zákonné vecné bremeno, lebo to sa riadi zák. č. 79/1957Zb. a vládnym nariadením č. 29/1959Zb. o oprávneniach k cudzím nehnuteľnostiam pri stavbách a prevádzke podzemných potrubí pre pohonné látky a ropu. Právna úprava pre pohonné hmoty a ropu sa týka iba ropovodu, ktorým sa ropa privedie do závodu na spracovanie a produktovodu, ktorým sa ropné výrobky distribuujú zo závodu. Právna úprava potrubí pre pohonné hmoty a ropu sa netýka potrubí v rámci podniku, keďže sa tam nachádzajú iba nadzemné potrubia. Návrh na prerušenie konania do skončenia dovolacieho konania vo veci určenia vlastníckeho práva ku pozemkom, za užívanie ktorých sa požaduje vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol, lebo sa v ňom nerieši predbežná otázka, ktorá má význam pre spor. O trovách konania rozhodol podľa zásady úspechu.

3. Tento rozsudok včas podanými odvolaniami napadli obe strany.

4. Žalobcovia čo do zamietavého výroku XIV. a čo do súvisiacich výrokov o trovách konania XV. - XX. poukazujú na odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP (porušenie práva na spravodlivý proces, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci). Naplnenie prvého odvolacieho dôvodu žalobcovia videli v tom, že súd prvej inštancie ani v predbežnom právnom posúdení a ani počas konania nedal najavo, že žalovaného považuje za dobromyseľného do 18.09.2000, resp. že uvedená otázka je sporná a z uvedeného dôvodu im potom znemožnil predložiť ďalšie tvrdenia a dôkazy na preukázanie opaku. Naplnenie druhého odvolacieho dôvodu žalobcovia videli v tom, že v otázke dobromyseľnosti žalovaného súd prvej inštancie odignoroval závery rozhodnutí tak prvoinštančného ako i odvolacieho súdu v konaní o určenie vlastníckeho práva ku pozemkom, za užívanie ktorých požadujú vydanie bezdôvodného obohatenia (sp. zn. 13C/228/2009 v spojení s sp. zn. 18Co/95,96/2017), z ktorých vyplýva, že žalovaný nemohol byť pri obvyklej opatrnosti dobromyseľný. Rovnako vyplýva i zo zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu sp. zn. 2Co/127/2016, ktoré bolo predložené v rámci lehoty na podanie odvolania. Naplnenie tretieho odvolacieho dôvodu žalobcovia videli v tom, že v dôsledku nesprávneho skutkového záveru o dobromyseľnosti žalovaného do 18.09.2000, súd prvej inštancie urobil nesprávny právny záver o bezdôvodnom obohatení až do tohto dátumu tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Navrhli rozsudok v ním napadnutej časti zmeniť a ich žalobnému návrhu vyhovieť aj v ostatnej časti. Súčasne uplatnili plnú náhradu trov celého konania.

5. Žalovaný čo do vyhovujúcich výrokov II. - XIII. a čo do súvisiacich výrokov o trovách konania XV. - XX. poukazujú na odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. a/, b/, f/, h/ CSP (nesplnenie procesných podmienok, porušenie práva na spravodlivý proces, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci). Naplnenie prvých dvoch odvolacích dôvodov videl žalovaný v tom, že súd prvej inštancie v tomto konaní dostatočne neskúmal procesné podmienky a nezistil, že vedeniu konania pod sp. zn. 13C/228/2009 (určenie vlastníctva), od ktorého odvíja existenciu vlastníckeho práva žalobcov, podľa všetkého bráni prekážka litispendencie v dôsledku tu vedeného konania. Naplnenie tretieho odvolacieho dôvodu žalovaný videl v tom, že súd prvej inštancie v otázke zistení týkajúcich sa vlastníckych práv žalobcov odignoroval, podľa žalovaného konštantnú judikatúru, podľa ktorej existencia reštitučných predpisov bráni v uplatnení vlastníckych práv podľa všeobecných predpisov, a preto aj vzhľadom na ním už zmieňovanú litispendenciu, mal súd prvej inštancie v otázke zistení týkajúcich sa vlastníckych práv žalobcov, vychádzať z tejto judikatúry, odklon od ktorej nebol ani odôvodnený. Naplnenie posledného odvolacieho dôvodu videl žalovaný v tom, že súd prvej inštancie v otázke bezdôvodného obohatenia nevzal v úvahu skutočnosť, že žalovaný bol v období, za ktoré žalobcovia požadujú vydanie bezdôvodného obohatenia riadne evidovaný ako vlastník dotknutých pozemkov, a preto za toto obdobie potom nemožno priznať akýkoľvek nárok, ďalej v tomto smere vytyka súdu prvej inštancie, že pri určení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal zo ZP Q.. S. č. XX/XXXX, ktorý bol robený pre účely mimosúdneho urovnania ešte pred začatím konania o určenie vlastníctva, pričom závery tohto posudku žalovaný niekoľkokrát odmietol s tým, že do konania predložil ZP Q.. R. č. XX/XXXX, ktorý stanovoval všeobecnú hodnotu dotknutých pozemkov, pričom je irelevantné, že nenavrhol kontrolné znalecké dokazovanie, lebo výšku bezdôvodného obohatenia majú preukazovať žalobcovia a nie on, ďalej skutočnosť, že súd prvej inštancie odignoroval existenciu zákonných vecných bremien na dotknutých pozemkoch podľa zákona o energetike, ktoré majú významný dopad na ich hodnotu a ktoré vylučujú pravidelnú náhradu za užívanie dotknutých pozemkov, kde si údajní domnelí vlastníci mali uplatniť svoj nárok v zmysle energetických predpisov. Tu podotkol, že v súčasnosti sa v areáli závodu R. nachádzajú potrubia podzemné aj nadzemné, pričom za aktuálneho stavu a právnej úpravy je irelevantné, či sa jednalo o podzemné alebo nadzemné potrubia, keďže súčasná aj predchádzajúca právna úprava v danom smere nerozlišovala tieto časti potrubí, ale jasne definuje prevádzkovanie potrubí na prepravu pohonných látok ako celok, a to podnikaním v energetike. Podľa § 70 katastrálneho zákona platí zásada hodnovernosti údajov katastra. Rozhodovanie o žalobe súvisiace s existenciou, či zmenou týchto vecných bremien nie je v právomoci súdu, tu poukazujú na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/190/2004. V neposlednom rade vytyka i to, že súd prvej inštancie pri určovaní výšky bezdôvodného obohatenia nevzal do úvahy, že žalobcovia sú domnelí vlastníci rolí, a nie zhodnotenej zastavanej plochy vďaka predchodcom žalovaného. Pri určení počiatku omeškania mal za to, že to nastáva až okamihom právoplatnosti rozhodnutia. Navrhol rozsudok v ním napadnutej časti zrušiť, konanie zastaviť, alternatívne ho v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Žalovaný vo svojom vyjadrení ku odvolaniu žalobcov, k otázke jeho dobromyseľnosti poukázal na skutočnosť, že vlastníctvo k dotknutým pozemkom bolo v prospech žalobcov určené právoplatne dňa 12.02.2018, a až do tohto dátumu bol žalovaný riadnym vlastníkom týchto nehnuteľností, vrátane evidencii v katastri. Opätovne spochybňoval závery súdov v konaní o určenie vlastníckeho práva. Uznesenie sp. zn. 2Co/127/2016 bolo podložené už prekonanou súdnou praxou v oblasti vzťahov medzi reštitučnými a všeobecnými predpismi.

7. Žalobcovia vo svojom vyjadrení ku odvolaniu žalovaného, k otázke litispendencie mali za to, že tá mohla byť jedine skúmaná v konaní o určenie vlastníckeho práva, ktoré sa začalo neskôr, ako konanie v tu prerokúvanej veci. K ignorovaniu reštitučných predpisov z ich strany podotkli, že v mnohých rozhodnutiach NS SR a ÚS SR je prezentovaný odlišný právny názor, ako zastáva žalovaný, a teda, že existencia reštitučných predpisov nevyklučuje uplatnenie vlastníckeho práva prostredníctvom všeobecných predpisov. Rozsudok vo veci určenia ich vlastníckeho práva má deklaratórny účinok. Na ich pozemkoch žiadne vecné bremena nevznikli, pričom postavenie budov a oplotenie areálu na týchto pozemkoch, nie je ich žiadnym zhodnotením. Ani námietka ohľadne výšky úrokov z omeškania nie je dôvodná.

8. Strany v následnej vzájomnej kontra argumentácii v podstate buď hájili správnosť nimi prezentovaných názorov, resp. spochybňovali správnosť protistrany prezentovaných názorov. Ich bližší obsah nebol premietnutý do dôvodov tohto rozhodnutia, lebo už nebol spôsobilý privodiť iné rozhodnutie odvolacieho súdu.

9. O uvedených odvolaniach rozhodol odvolací súd svojím rozsudkom sp. zn. 12Co/1/2020, 12Co/7/2020 z 09.06.2020, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením v jeho napadnutej časti, t.j. okrem I. výroku a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Na dovolanie žalovaného bol rozsudok odvolacieho súdu uznesením dovolacieho súdu sp. zn. 9Cdo/25/2022 z 24.10.2022 zrušený a vec bola vrátená odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dôvodom pre zrušenie rozsudku bola tá skutočnosť, že žalobca 4/ zomrel dňa 21.01.2020, teda v priebehu odvolacieho konania pred samým rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorú skutočnosť odvolací súd nezohľadnil a v spore rozhodol dovolaním napadnutým rozsudkom dňa 09.06.2020, kedy už žalobca 4/ nedisponoval procesnou subjektivitou.

10. Z dedičského osvedčenia sp. zn. 35D/94/2020, Z./XX/XXXX z 14.10.2020 vyplýva, že nárok na výplatu plynúci z tohto sporu nadobudol dedič žalobcu 4/ - B. X., ktorý nadobudol aj spoluvlastnícky podiel na pozemku, za užívanie ktorého je v tomto spore nárokované vydanie bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd preto podľa § 63 ods. 2 CSP rozhodol o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom žalobcu 4/, a to s B. X..

11. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1, § 365 ods. 3 CSP), oprávnenými subjektami - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie prípúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú základné zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. a/, b/, f/, h/ CSP), opätovne preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offa na prípadné vady týkajúci sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383, § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP prvá veta) a elektronicky aj právnenému zástupcovi žalobcov (§ 219 ods. 3 CSP druhá veta) a dospel k záveru, že odvolaniam strán sporu nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok v nimi napadnutej časti je vo výrokoch vecne správny, čím boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1, ods. 2 CSP).

12. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal

suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

13. Odvolací súd tak v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietaným nesplnením procesných podmienok, porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

14. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie náležite aj odôvodnil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že sa strany s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie nestotožňujú ešte neznamená, že závery v ňom obsiahnuté nie sú správne. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť, a preto nemôže dať za pravdu odvolateľom. Odvolací súd sa preto v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia konajúceho súdu prvej inštancie a v podrobnostiach naň poukazuje.

15. Možno teda naproti námietkam odvolateľov uzavrieť, že aj podľa právneho názoru odvolacieho súdu dal súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí zrozumiteľnú a presvedčivú odpoveď na podstatné argumenty strán sporu, pričom tak učinil v snahe garantovať stranám sporu ich právo na spravodlivý proces. Skutočnosť, že v tomto rozhodnutí neboli naplnené očakávania tej ktorej strany sporu, teda súd prvej inštancie nerozhodol v súlade s jej právnym názorom ešte neznamená, že došlo k porušeniu ich základného práva na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu totiž postupoval v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a majúc na pamäti základné právo strán sporu na súdnu ochranu, túto stranám sporu poskytol v požadovanej kvalite.

16. Odvolací súd osvojujúc si závery súdu prvej inštancie na zdôraznenie vecnej správnosti a v súvislosti s odvolacími námietkami strán doplnia nasledovné.

17. Ku porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces v dôsledku neuvedenia skutočností pri predbežnom právnom posúdení, resp. v priebehu konania, že súd prvej inštancie žalovaného považuje čiastočne za dobromyseľného, odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR, sp. zn. 6Cdo/17/2017, v zmysle ktorého ku zhojeniu uvedeného nedostatku dochádza samotným rozhodnutím súdu prvej inštancie, v dôvodoch ktorého v zmysle § 220 ods. 2 CSP je súd povinný o.i. uviesť, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Náprava prípadného nesprávneho postupu súdu prvej inštancie v tomto smere je daná tiež možnosťou podania odvolania ako riadneho opravného prostriedku, ktorý žalobcovia v predmetnej veci aj využili.

18. Odvolací súd ďalej poukazuje na vzťah medzi posúdením prejudiciálnej otázky a rozhodnutím o nároku na plnenie. Prejudiciálna otázka a jej posúdenie nesmie byť nikdy poňaté do výroku súdneho rozhodnutia, keďže výrok súdneho rozhodnutia je jedinou časťou rozsudku, ktorá nadobúda právoplatnosť, prejudiciálne posúdená otázka, ktorá sa prejavuje iba v odôvodnení rozsudku, nemôže tvoriť prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Výnimku tvorí situácia, keď bolo právoplatne rozhodnuté o žalobe na plnenie, ktorého predpokladom bolo prejudiciálne posúdenie (určenie) práva alebo právneho vzťahu. Ak bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti plniť, či už kladne alebo záporne (či sa žalobe vyhovel alebo bola zamietnutá), tvorí výrok takéhoto rozsudku prekážku právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k určovacej žalobe medzi tými istými účastníkmi konania vo vzťahu k tomu istému skutku, ktorý už bol predbežne právne kvalifikovaný v rozsudku na plnenie. Naopak to však neplatí. Teda právoplatný rozsudok o určovacej žalobe netvorí automaticky prekážku právoplatne rozhodnutej veci voči žalobe na plnenie. Právoplatným rozsudkom o určení práva či právneho vzťahu sa ešte nerozhodlo

o povinnosti plniť z tohto práva alebo právneho vzťahu. Preto je žaloba na plnenie v týchto prípadoch prípustná. Právoplatný výrok o určení práva či právneho vzťahu tvorí prekážku právoplatne rozhodnutej veci voči novej žalobe na plnenie. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci sa vzťahuje i na rozhodnutia vydané v rozhodcovskom konaní, v priestupkovom konaní, či v adhéznom konaní trestnom (Komentár Občiansky súdny poriadok Števíček/Ficová a kolektív). (por. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obdo/44/2011, sp. zn. 5Cdo/115/2012, sp. zn. 3 MCdo/8/2013). Potom záveru súdu prvej inštancie v tomto konaní, ktorý si otázku dobromyseľnosti žalovaného vyhodnotil inak, ako súdy v konaní o určení vlastníckeho práva (sp. zn. 13C/228/2009 v spojení s sp. zn. 18Co/95,96/2017), niet čo vytknúť.

19. Súd je povinný v každom štádiu konania skúmať splnenie procesných podmienok, medzi ktoré patrí i žalovaným zmieňovaná prekážka skôr začatej veci - litispendencia. Jej indikovanie vedie ku obligatórnemu zastaveniu konania. Tu prejednávane konanie však začalo omnoho skôr, ako konanie o určení vlastníckeho práva, v ktorom bol súd nie len oprávnený ale i povinný túto prekážku posudzovať. Ak ju v tamtom konaní súd neindikoval, nemožno to presúvať na ťarchu súdu v tomto konaní, lebo v tomto konaní prekážka litispendencie posudzovaná byť nemohla. Odvolaciemu senátu prejednávajúcemu túto vec, neprislúcha ani hodnotiť správnosť výrokov nateraz právoplatných rozhodnutí súdov v konaní o určení vlastníctva (bolo zistené, že dovolacie konanie pôvodne vedené pod sp. zn. 1Cdo/82/2019, nateraz pod sp. zn. 1Cdo/96/2022 vo veci určenia vlastníckeho práva nie je nateraz skončené).

20. Možno teda konštatovať, že konanie Okresného súdu Prešov, sp. zn. 13C/228/2009 je právoplatne ukončené a v tomto konaní sa rozhodlo o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v prospech žalobcov. Poskytnutie ochrany dobromyseľnému nadobúdateľovi sa s prihliadnutím na individuálne okolnosti posudzovanej veci musí javiť ako spravodlivé. Poskytnutie tejto ochrany sa vo svojich dôsledkoch javí ako možnosť dobromyseľných nadobúdateľov pokračovať v oprávnenej držbe (uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/71/2011). V tomto je potrebné poukázať i na to, že ustanoveniu § 70 ods. 1 katastrálneho zákona, ktoré upravuje hodnovernosť údajov katastra, nezodpovedá výklad, podľa ktorého už len sama evidencia vlastníctva nehnuteľnosti v katastri nehnuteľnosti zakladá dobrú vieru evidovaného vlastníka v to, že je vlastník (uznesenie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia NS SR, sp. zn. 1VOBdo/2/2020). Navyše právoplatný rozsudok o určení má deklaratórny charakter. Preto nedôvodná je námietka žalovaného o tom, že za obdobie, za ktoré bol ako vlastník nehnuteľnosti evidovaný v katastri, nemožno žalobcom nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia priznať.

21. Výskyt rozdielných rozhodnutí v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva (viď m. m. nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2014). Tak je tomu i v otázke vzájomného vzťahu reštitučných a všeobecných predpisov. Tu sa odvolací súd prikláňa k názorom prezentovaných v mnohých rozhodnutiach NS SR a ÚS SR, ktoré nevyklúčujú uplatnenie vlastníckeho práva určovacou žalobou za súčasnej existencie reštitučného zákonodarstva (Zo súdnej praxe č. 17/2000, III. ÚS 178/06, II. ÚS 231/09, II. ÚS 249/2011, II. ÚS 468/2012).

22. Súd prvej inštancie pri určení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal zo ZP č. XX/XXXX Q.. S. s konštatovaním, že žalovaný s ním v podaní z 02.05.2006 súhlasil, že závery v ňom uvedené akceptoval a výslovne uviedol, že kontrolné dokazovanie nenavrhuje. Žalovaný mal pre zmenu za to, závery ním predloženého ZP č. XX/XXXX Q.. R. rozporujú závery znaleckého posudku Q.. S.. Preto tvrdenie súdu prvej inštancie o tom, že nenavrhol kontrolné znalecké dokazovanie je podľa žalovaného irelevantné s tým, že je povinnosťou žalobcov a nie jeho preukázať výšku bezdôvodného obohatenia. Nepochybným je, že Q.. S. vo svojom posudku určoval všeobecnú hodnotu nájmu pozemkov, z ktorej hodnoty je potrebné vychádzať aj pri vydávaní bezdôvodného obohatenia (NS SR sp. zn. 5Cdo/8/2009, sp. zn. 4Cdo/52/2009, ÚS SR sp. zn. III. ÚS 237/09). Naproti tomu znalec Q.. R. sa vo svojom znaleckom posudku venoval určeniu všeobecnej hodnoty dotknutých pozemkov. Nevenoval sa určeniu výšky bezdôvodného obohatenia. Potom možno uzavrieť, že žalovaný k svojim tvrdeniam spochybňujúcim závery znalca Q.. S. nepredložil také procesne relevantné dôkazné prostriedky, ktoré by jednoznačne odborné závery toho znalca spochybnili o to viac, že nová právna úprava civilného procesu (zák. č. 160/2015Z.z. Civilný sporový poriadok) kladie väčší dôraz na procesnú aktivitu strán. Žalovaný tak jednoznačne rezignoval, ostal kdesi na polceste v otázke ovplyvnenia jeho prípadného procesného úspechu v spore. V tomto smere potom úvahu súdu prvej inštancie, na základe ktorej pri určení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal zo ZP Q.. S., nemožno hodnotiť ako zjavne neprímeranú. Ceteris paribus vyvracia i ostatnú odvolaciu argumentáciu žalovaného ku výške bezdôvodného obohatenia.

23. Pokiaľ ide o úroky z omeškania, ku tomu odvolací sú uvádza, že bezdôvodné obohatenie patrí medzi nároky, u ktorých nie je zákonnou úpravou stanovená splatnosť pohľadávok vzniknutých z toho právneho titulu, a tak čas plnenia je u nich viazaný na výzvu veriteľa. Práve takouto výzvou sa stáva dlh splatným a dlžník je povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo bol o plnenie veriteľom požiadaný. Preto ani v tomto smere niet čo súdu prvej inštancie vytknúť.

24. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany sporu, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu strán zachádzajúcu do nadbytočných podrobností, nespôsobilú už privodiť úspech ich odvolaniu, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

25. Preto odvolací súd podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP, po vyčerpaní relevantných odvolacích dôvodov, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie stranami sporu v merite veci (výroky II. až XIV.) ako vecne správny potvrdil, keď tento správne rozhodol i o nároku na náhradu trov konania (výroky XV. až XX.). Aj v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na správne, úplné a presvedčivé odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v časti trov konania. K obdobným záverom ako v tomto spore dospel tunajší odvolací súd aj vo svojich rozhodnutiach pod sp. zn. 2Co/81/2019 a 2Co/116/2019 z 17.02.2021.

26. Ani jedna zo sporových strán so svojím odvolaním nepochodila. Odvolací súd tak aplikujúc ustanovenia § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP žiadnej zo strán náhradu trov odvolacieho konania nemohol priznať.

27. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 453 ods. 3 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému v dovolacom konaní bol priznaný nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti neúspešným žalobcom. O výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP). Odvolací súd nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na postup podľa § 257 CSP.

28. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).